

Asia: VN/144/2022

Hallituksen esitys eduskunnalle työttömien opiskelua ja työttömyysturva-oikeutta koskevaksi lainsäädännöksi

Yleisiä huomioita esityksestä

Voitte kirjoittaa huomionne alla olevaan kenttään.

Tieteentekijät pitää esitystä oikeansuuntaisena mutta riittämättömänä. Esitys lisää työttömänä opiskelun mahdollisuuksia vain hyvin vähäisessä määrin.

Pohjoismaiseen työvoimapalvelumalliin sisältyvä työnhakuvelvollisuus varmistaa työttömyysturvan vastikkeellisuuden eli työttömien aktiivisen työnhaun joka tapauksessa, joten työttömänä opiskelua pitäisi kontrolloida huomattavasti nykyistä vähemmän.

Sivutoimisen opiskelun ja työttömyysetuuden yhteensovittamista koskevaa sääntelyä tulee kehittää ja selkeyttää. Tohtorin tutkintoa suorittavien väitöskirjatutkijoiden mahdollisuudet osoittaa opintonsa sivutoimisiksi tulee huomioida nykyistä paremmin.

Lausuttavaa luonnoksen työttömyysturvalakia koskevista muutosesityksistä

Voitte kirjoittaa huomionne alla olevaan kenttään.

Tohtorin tutkintoa suorittavat väitöskirjatutkijat katsotaan tälläkin hetkellä oikeutetuiksi työttömyysetuuteen, jos opinnot katsotaan sivutoimisiksi. Sivutoimisuuden osoittaminen on kuitenkin ollut väitöskirjatutkijoille toisinaan kohtuuttoman vaikeaa. TE-toimistoissa on usein laskettu opintojen suoritustahti kaavamaisesti $240 \text{ op} / 4 \text{ v} = \text{päätoiminen opiskelu } 5 \text{ op/kk}$. Kuitenkin rahoituksen (työsuhteen tai apurahan) katkeaminen tarkoittaa usein käytännössä sitä, että väitöstutkimusta ei voi edistää lainkaan tai siinä määrin kuin alkuperin on suunniteltu, jolloin opintojen edistäminen on sivu-, ei päätoimista.

Ehdotamme, että sääntelyä selkeytetään niin, että sivutoimisuus voidaan osoittaa paitsi opintojen aikaisella palkkatyösuhteella, myös opintojen aikaisella työskentelyapurahalla. Tämä selkeyttäisi tilannetta ja tekisi työttömyysturvasta osalle väitöskirjatutkijoita ennakoitavamman. Lisäys pitäisi tehdä työttömyysturvalain (30.12.2002/1290) 2. luvun 10 §:ään koskien opintojen katsomista sivutoimisiksi:

”Työnhakijaa ei pidetä päätoimisena opiskelijana, jos opiskeluaikaisen vakiintuneen työssäolon, yritystoiminnan tai apurahatyöskentelyn harjoittamisen perusteella voidaan katsoa, ettei opiskelu ole esteenä kokoaikaisen työn vastaanottamiselle.”

Apurahansaajan määrittelemisessä voi viitata maatalousyrittäjien eläkelain määritelmään (22.12.2006/1280, 8a §).

Lisäksi sivutoimisuus pitäisi voida osoittaa opintosuunnitelmalla. Vakuutusoikeuden päätöksessä H670/2022 on kumottu TE-toimiston kielteinen päätös väitöskirjatutkijan oikeudesta työttömyysturvaan juuri opintosuunnitelman perusteella. Sääntelyä on syytä selkeyttää niin, että työttömyysturvan saaminen ei ole kiinni yksittäisen hakijan mahdollisuuksista valittaa saamastaan päätöksestä.

Lisäksi ehdotamme, että tutkimusrahoituksen hakeminen hyväksytään osaksi omaehtoista työnhakua tulevaisuudessakin. Rahoituksen kuten apurahojen hakeminen pitää tunnistaa pyrkimykseksi työllistyä täysipäiväisesti ja tätä periaatetta tulee myös käytännössä soveltaa johdonmukaisesti.

Lausuttavaa työttömyysetuudella tuettuna omaehtoisia opintoja opiskelevien palveluprosessista ja työnhakuvelvollisuudesta

Voitte kirjoittaa huomionne alla olevaan kenttään.

Akateemisten työnhakijoiden ominaispiirteet tulisi voida huomioida palveluprosesseissa paremmin.

Lausuttavaa opiskelua koskevasta työttömyysturvan käsittelyprosessista

Voitte kirjoittaa huomionne alla olevaan kenttään.

-

Mattila Maija

Tieteentekijöiden liitto - Lausunnonantaja toiminnanjohtaja Johanna Moisio (HT), esittelijä erityisasiantuntija Maija Mattila (YTT)